ÓRIÁSNYÚL-TENYÉSZTŐK FAJTAKLUBJA

Törzskönyvezési Szabályzat

1. A törzskönyvezés célja:
A nyulak öröklődő küllemi tulajdonságainak és az ezek kialakításában szerepet játszó tényezők nyilvántartása olyan módon, hogy az egyes állat tenyészértéke felismerhető legyen és ezáltal az egész állomány nemesítése, a fajták fenntartása lehetővé váljon. A törzskönyv bizonyítja az egyed származását, eredményeiből tenyészértékére vonatkozó információk is levonhatóak.

2. A törzskönyvezés kiterjed:
Az óriásnyúltenyésztők fajtaklubja által tenyésztett óriásnyúl fajtacsoportba tartozó illetve Magyar Nyúltenyésztők Országos Egyesülete által elismert fajtákra.

3. Fogalom-meghatározások:

3.1. Törzskönyv: a szervezet (Fajtaklub) által vezetett okirat, amely a fajtatiszta tenyészállatok tenyésztési adatainak nyilvántartására és igazolására szolgál.
3.2. Törzskönyvezés: a tenyésztési adatok hiteles gyűjtése, törzskönyvben történő nyilvántartása, feldolgozása, rendszerezése, igazolása és közzététele.
3.3. Tenyésztési adat: állatfajok egyedeinek, csoportjainak törzskönyvben, nyilvántartott, az egyed azonosítására, származására, küllemére, tenyészértékére, tenyésztőjére és tulajdonosára vonatkozó bejegyzés.
3.4. Törzskönyvezett állomány: A törzskönyvben nyilvántartott egyedek összessége, amelyekről tenyésztési adatokat gyűjtenek.
3.5. Tenyészállat: olyan, azonosító számmal vagy jellel ellátott és nyilvántartott állat, amely egyedileg azonosítható:
- amelynek szüleit és nagyszüleit törzskönyvbe vették, vagy jegyezték be és törzskönyvezhető, illetve megfelel a melléktörzskönyvbe való bekerülés feltételeinek.
3.6. Tenyésztési Főkönyv: előre bejelentett keresztezések (amelyek mikéntje a Tenyésztési Szabályzatban meghatározott) utódainak nyilvántartását szolgálja.

4. Törzskönyvezési munka feltételei
- Törzskönyvi adatokat a MNYOE Fajtaklub tagok tulajdonában lévő óriás fajtacsoportba tartozó állomány egyedeiről lehet gyűjteni.
- Törzskönyvi alapadatgyűjtést minden Fajtaklub tag köteles ellenőrzésben tartott állományáról folytatni. Az adatgyűjtés módjának, az állatok jelölésének, a vezetett bizonylatoknak meg kell felelnie a Fajtaklub szabályzatának.
- A tenyésztő köteles lehetővé tenni a MNYOE Fajtaklub képviselői számára az adatokba való betekintést és az ellenőrzés feltételeit.
- A tenyésztő rendelkezzen a törzskönyvezési munka végzéséhez szükséges tárgyi és személyi feltételekkel.
- Az állatok tartása és takarmányozása tegye lehetővé azok genetikai képességének megismerését.

5. Törzskönyv alapítása

5.1. Törzskönyv alapítása:

A MNYOE Fajtaklub törzskönyvet alapít:
- minden olyan elismert vagy elismerésre bejelentett fajtára, amelyet a Szövetség tenyésztési programjába felvett

5.1.1. A **törzskönyvbe** azok az **egyedek** kerülnek:
- amelyeknek származását lehet bizonyítani és jelölésük megfelel a törzskönyvi előírásoknak;
- származásuk és fenotípusuk alapján fajtatisztának tekinthetők, amelyeknek szülei és nagyszülei fajtatiszták törzskönyvben szerepelnek,
- teljesítették a Szövetség által jóváhagyott, a fajtára vonatkozó törzskönyvbe kerülési minimum paramétereket.
- Annak a fajtaklub tagnak, aki két egymást követő kiállítási idényben egyszer sem állít ki legalább 4 db nyulat a fajtaklub által kiemelt rendezvényen (Óriásnyúl Fajtaklub kiállítás) annak tagságát (törzskönyvezést) megszüntetjük.

5.2. Tenyésztési főkönyv alapítása:
A MNYOE Fajtaklub főkönyvet alapít:
- az általa önálló néven bejelentett keresztezési programokra;

A főkönyvbe azok az egyedek kerülnek:
- amelyeknek származását és egyéb adatait hitelesen lehet bizonyítani és jelölésük megfelel a törzskönyvi előírásoknak;
- teljesítették a Fajtaklub által jóváhagyott, az adott keresztezési programra vonatkozó minimum paramétereket;

.**5.3.** A fajtánkénti törzskönyvbe vagy a keresztezési program főkönyvébe kerülés feltételeit, a fajtastandard vagy keresztezési program leírását a MNYOE Fajtaklub tenyésztési programjához tartozó fajták és keresztezési programok esetén a megalakulása után a Tenyésztői Tanács módosíthatja, az Elnökség jóváhagyásával; megalakulásukig az elnökség a tenyésztésvezető javaslatai alapján.

A fajta standard paraméterei között rögzíteni kell:
- a fajta azonosító jegyeit, a törzskönyvből a kizárást eredményező küllemi hibákat.

6. Törzskönyvezéssel kapcsolatos feladatok végrehajtásának rendje:

6.1. Alapadat-gyűjtés

A tenyésztő feladata
- a tenyésztő feladata és kötelessége gyűjteni, vezetni és a keletkezéstől illetve az esemény végétől számított két héten belül az Fajtaklub törzskönyvvezetőjének átadni, elküldeni az egyedek tenyésztési adatait
- adatgyűjtésre csak az Fajtaklub által jóváhagyott bizonylatok és nyomtatványok használhatók.

Az törzskönyvvezető feladata
- A tenyésztő által gyűjtött tenyésztési adatok számítógépre vitele és feldolgozása;
- A számítógépre vitt adatok továbbítása a központi adattárba;
- Számítógépes nyilvántartási naplók, egyedi törzskönyvi lapok és a program segítségével megvalósítható listák készítése
- A kiadott származási lapok ellenjegyzése

A számítógépes rendszergazda feladata
- az adatok megőrzése, archiválása
- a számítógépes rendszer fejlesztése (ha ilyen nincs, a törzskönyvvezetőre hárulnak ezek a feladatok is)

A tenyésztésvezető feladata
- a Fajtaklub tenyésztési ügyeinek irányítása, koordinálása, felügyelete
- származási okmányok kiadásának felügyelete
- a Fajtaklub tenyésztési döntéseihez szükséges tenyésztési információk előkészítése, javaslatok kidolgozása.

6.2. Törzskönyvezéssel kapcsolatos feladatok végrehajtása főbb munkafázisonként:

6.2.1. Nyilvántartásba vétel

6.2.1.1. A tenyészet nyilvántartásba vétele:
Nyilvántartásba vételkor a tenyészetet a Fajtaklub információs rendszerébe kell bevezetni (tenyészet név, tenyészet kód). A tenyészet kódját (tenyésztői szám) a Fajtaklub (vagy a Szövetség) adja ki.
6.2.1.2. Importból vagy idegen tenyészetből származó egyed nyilvántartásba vétele.
Az importált tenyészállatok megőrzik eredeti számukat, származási lapjukat.

6.2.1.3. A törzskönyvben nyilvántartott szülőktől származó utódok nyilvántartásba vétele
A születés tényét alombejelentőn rögzíteni kell. A tenyésztő kötelessége a születés napját, a született egyedszámot, ivart, egyéb szükséges adatokat rögzíteni, azokat később a törzskönyvezés rendelkezésére bocsátani. Ezt és az egyéb kitöltendő és beküldendő nyilvántartó lapokat a melléklet tartalmazza.
Az utódok azonosító számát a törzskönyvezéssel megbízott adja ki. Az azonosítás módját részletesen a tetoválási szabályzat tartalmazza, egyéb jelöléseknél a nyomtatványok kitöltéséhez mellékelt útmutató.

6.2.1.4. Minden tenyésztésre meghagyott nyulat választáskor – de legkésőbb 8-10 hetes korig – egyedileg jelölni kell az alábbiak szerint:
- bal fülbe az ország jelét (**H**) és az év utolsó számát valamint a hónapot számmal, (fülhegytől kezdve a fültő felé)
- jobb fülbe a fajtaklub azonosítója: **R** és a kiadott sorszámot kell tetoválni (a fültőtől a fülhegy felé)

Példa: bal fül: H23 aminek jelentése: Magyarországon tetovált, 2013. februárban született egyed. Jobb fül: R 112 ebben a fajtában, ebben az évben a 112. számú egyedről van szó. A sorszámozás évente újrakezdődik.

6.2.2. Tenyésztési tulajdonságok vizsgálata
A tenyésztési tulajdonságok elsősorban a tenyésztőnek szolgáltatnak adatokat, de különböző statisztikákhoz a Fajtaklub is használhatja. A tenyésztési tulajdonságok vizsgálata során a következő adatokat kell gyűjteni és nyilvántartani, a tenyésztőnek a tenyésztési eseményekkel azonos időben:

6.2.2.1. Az anyanyulak tenyésztési adatai a következők:
- a pároztatás vagy termékenyítés ideje (év, hó, nap)
- a bak teljes neve (ha van) azonosítószáma
- az ellés ideje (év, hó, nap)
- a született fiókák száma (élő és holt)
- felnevelt fiókák száma

6.2.2.2. Az törzskönyvi nyilvántartásban tartott egyed(ek)től született fiókák tenyésztési adatai nemenként a következők:
- születés dátuma (év, hó, nap)
- fióka neme
- a fióka fajtája vagy keresztezés esetén genotípusa, színe, szőrtípusa
- a szülők adatai
- a fióka teljes azonosítószáma.

A tenyésztési adatgyűjtés során megállapított adatokat az egységes feldolgozás biztosítása érdekében rendszeresített alapdokumentumokon kell vezetni. Ezek nagyban hasonlítanak a származási lapok kiadásához használt dokumentumokhoz. Gyűjtésük, tárolásuk azonban a tenyésztő feladata. A Fajtaklub kérésére ezeket a törzskönyvezés rendelkezésére kell bocsátani!

6.2.2.3. Küllemi bírálat:
Azon tenyészetekből, amelyek törzskönyveztetnek legalább **2 évenként** négy egyed kiállításon való bemutatása kötelező! Elmulasztása esetén kizárásra kerülnek a fajtaklubból.

6.3. Származási igazolás kiadása

6.3.1. A származás igazolás leírása:
6.3.1.1. Származási igazolás (pedigree): kiadható az előírt minősítő adatokkal rendelkező állatok részére. A származási igazolásnak minimum az egyed, a szülők és a nagyszülők törzskönyv jelét, és a törzskönyvi nyilvántartásban szereplő egyéb adatait is tartalmazni kell. Általánosságban 3 generáció adatait tartalmazza.
6.3.2. Származási igazolás egy egyedről csak egyszer állítható ki. Elvesztése esetén csak hiteles másodlat adható ki.
6.3.3. A származási igazolást illetve a törzskönyvi kivonatot a Fajtaklub elnöksége által megbízott személy(ek) írhatják alá.

Törzskönyvi nyomtatványok

Kötelezően vezetendő alapadat-felvételi nyomtatványok
Alombejelentő
Azonosító jegyzék (tetoválási, vagy lábgyűrű, vagy mikrochip gyűjtő, egyedi azonosító bejelentő)

Általános nyomtatvány vezetési, kitöltési utasítások:
A nyomtatványokat értelemszerűen kell kitölteni. Minden rovatba a megfelelő helyi értéknek kell szerepelni, a számokat mindig balról jobbra kell igazítani.
Amennyiben az alapnyomtatványokon javítást eszközölnek, azt jól láthatóan kell elvégezni, illetve csillaggal megjelölni és feltüntetni a javítás napját, kézjegyével igazolnia a javítás elvégzését. Hibás adat bejegyzése esetén azt egy vonallal át kell húzni, és a következő sorban a hibátlan adatot kell rögzíteni. Hiányosan kitöltött nyomtatványt nem szabad feldolgozni. Minden rovatot ki kell tölteni.
Az adatlapokat a törzskönyvezési eseményeknek megfelelően folyamatosan és napra készen kell vezetni.
Az alapadatok felvételezésére szolgáló nyomtatványok a törzskönyvvezetőtől kérhetők.. Fénymásolva sokszorosíthatók.

Törzskönyvi okmányok

Egyedi törzskönyvi lap
Törzskönyvi lapot kell vezetni minden törzskönyvi ellenőrzésben tartott hím- és nőivarú egyedről. A törzskönyvi lap tartalmazza az egyed élete során felvételezett tenyésztési adatok összességét.
Vezethető:

Számítógéppel: vezeti a Fajtaklub alkalmazottja folyamatosan.
Egyedi törzskönyvi lap nem selejtezhető! Archiválásra kerül.

A törzskönyvi okmányok számítógépes vezetése kötelező, a törzskönyvi okmányokban szereplő adatok csak a központi adattárba kerüléskor válnak hitelessé.

Származási igazolás (Pedigree)
A származási igazolás igazolja az egyed származását, felsorolja a saját és ősei paramétereit tenyésztőjének adatait.
A kiadott származási igazolásokat kiadásuk növekvő sorszám rendjében fajtánként nyilván kell tartani.

Törzskönyv nem selejtezhető, az alapbizonylatokat tenyészetenként és évjáratonként a központi archívumban tárolva 5 évig meg kell őrizni.

Felelősség
A tenyésztési adatokról felvett információk valódiságáért a tenyésztő felel. A nyomtatványok a törzskönyvvezetőhöz történő időbeni eljuttatásáért szintén. Ha hibás adatok miatt a származási lapokat vissza kell vonni, újakat kell kiállítani, a tenyésztő költségén kell az újakat kiállítani.
A származási okmányok helyes, a beérkezett adatlapoknak megfelelő kitöltéséért a törzskönyvvezető felel. Ha a megfelelően megküldött adatok ellenére a származási lapok hibásan lettek kiállítva, a tenyésztő kötelessége azokat visszaküldeni a törzskönyvezésre. A hibás származási igazolások cseréje ingyenes.